

© Copyright Editura Cartea Ortodoxă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SPIRIDON, ieromonah

Zdrobirea inimii: calea către Împărăția lui Dumnezeu / Ieromonahul Spiridon; tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului. – Alexandria : Cartea Ortodoxă, 2019

ISBN 978-606-529-367-0

Ieromonahul Spiridon

Zdrobirea inimii

calea către Împărăția lui Dumnezeu

Tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte Galaction,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă
Alexandria, 2019

Cuprins

<i>Introducere.....</i>	<i>5</i>
<i>Îndemn la zdrobirea inimii.....</i>	<i>8</i>
<i>Plânsul și zdrobirea inimii.....</i>	<i>11</i>
<i>Zdrobirea inimii și alte cugetări la Sf.Evanghelie.....</i>	<i>29</i>
<i>Trei lucruri de care trebuie să ne ferim.....</i>	<i>220</i>
<i>Zdrobire inimii la Sf. Simeon Noul Teolog.....</i>	<i>227</i>

Introducere

Sfântul Teofan Zăvorâtul spune că “Mai înainte de toate, harul îl învață pe om cum să-și demaște și să-și arunce de pe el acoperămintele: altfel, cum ar fi cu putință să începi să lucrezi fără să vezi ce anume ai de prelucrat? În această lucrare, dispăre de pe ochii minții orbirea”¹. Dar cum anume? În ce fel? Ce zice atunci omul întru sine? Cum citește el cărțile duhovnicești?

Le citește cu sinceritate, lepădând orice trufie și prefăcătorie. Sinceritatea este o condiție de mântuire. Adevărul este că lucrăm foarte puțin și foarte slab la viața noastră duhovnicească făcând aproape tot timpul cele contrare sau în cel mai bun caz, făcând lucruri care deși nu sunt rele, nu au nici vreo valoare pentru mântuire. Iar Dumnezeu ne dă daruri de parcă am fi dintre slujitorii Lui sau dintre cei care împlinesc poruncile Lui, deși nu suntem. Zdrobirea inimii este a intra în această stare de adevăr și a ieși din starea de trufie, lăudăroșenie și minciună.

¹ Sfântul Teofan Zăvorâtul, Învățăături și scrisori despre viața creștină, Editura Sofia, 2005, p.213

Pocăiți-vă, căci s-a apropiat Împărăția cerurilor!

(Matei 4, 17) Ce este însă pocăința? Părerea de rău, schimbarea vieții? Pocăința este în cea mai mare parte chiar zdrobirea inimii. Deși este și schimbarea vieții, aceasta se realizează lăuntric tot prin zdrobirea inimii. Efectul și importanța ei este greu de înțeles și de acceptat pentru oamenii care nu au început încă să se adâncească în viața duhovnicească. Prima poruncă a Mântuitorului (Matei 4, 17) dar și îndemnul Sfântului Ioan Botezătorul (Matei 3, 2) este de multe ori greu de acceptat pentru creștinul contemporan. Și totuși zdrobire inimii este nu numai inima pocăinței dar și a adevăratei rugăciuni și evlavii și condiția de a ne apropia de Taina Spovedaniei și de Sfânta Euharistie.

Zdrobirea inimii înaintea lui Dumnezeu schimbă modul de înțelegere a fiecărei lecturi duhovnicești, fiecărei slujbe și a fiecărei rugăciuni. Spre deosebire de rugăciunea neîncetată, zdrobirea inimii este îndestulător să o lucrăm la anumite răstimpuri. Folosul a câteva minute de zdrobire a inimii este atât de mare încât ne hrănește sufletește mai multe zile, ne deschide poarta spre Împărăția cerurilor și ne face să înțelegem altfel cuvintele duhovnicești și ne adâncește în rugăciune. Mânia, invidia, iubirea de bani și răutatea cu aproapele se topesc treptat odată cu sporirea în zdrobirea inimii.

Dar ce este aceasta? Zdrobirea inimii? Unele cărți pomenesc despre zdrobirea inimii, arată chiar că e foarte importantă. Dar cum ajungem la ea, ce este, și cum anume să gândim ca să ne apropiem de acest dar dumnezeiesc găsim mai puțin. Sfântul Simeon Noul

Teolog vorbește despre plâns dar noi vorbim despre zdrobirea inimii, începutul plânsului. Deși este o treaptă inferioară, mai ușor de realizat, zdrobirea inimii are efecte comparabile cu cele ale plânsului. Și, în același timp este mai ușor de abordat pentru omul contemporan aflat aproape mereu în criză de timp și mai puțin dispus să aprofundeze trăirea duhovnicească.

Spre deosebire de Rugăciunea lui Iisus, care poate duce la înșelare, zdrobirea inimii este chiar antidotul înșelării. Dacă este practică împreună cu rugăciunea lui Iisus, zdrobirea inimii duce rapid la rugăciunea inimii. Rugăciunea lui Iisus doar atunci poate duce la înșelare, când este doar cerebrală, lipsită de zdrobirea inimii.

Și totuși mulți creștini sunt formați în așa fel încât nu pot merge pe calea care duce la zdrobirea inimii. Și de aceea rezultatele duhovnicești sunt slabe, lipsite de profunzime. Unde este zdrobirea inimii nu mai e loc de formalism și nici de fariseism.

Fără să reușească, decât în parte, ceea ce și-a propus, cartea de față are ca scop să ușureze călătoria pe acest drum încântător spre zdrobirea inimii, smerenie, dobândirea profunzimii duhovnicești, păcii sufletești, harului și Împărăției lui Dumnezeu.

Îndemn la zdrobirea inimii

Dumnezeu ne va scoate în cale modele și învățături bogate despre zdrobirea inimii dacă vom dori și vom căuta cu sinceritate smerenia și modul cum să-i plăcem lui Dumnezeu. Există multe îndemnuri la obraznicie dar și îndemnuri la zdrobirea inimii și de noi depinde ce anume alegem să punem în inima noastră. Iată ce găsim în scrierile unui părinte atonit:

„Zdrobește-ți, inima ta cu rugăciunea, pentru a se zdrobi puterea lui satana cu desăvârșire din inima ta.

Suspină din adâncul tău cu amare suspine la fiecare rugăciune a inimii, pentru a scăpa de gâtlejul și de cursele diavolului.

Precum se teme omul să prindă cu mâna sa un fier înroșit în foc și aruncând scânteii, tot așa se teme și diavolul de inima zdrobită. Căci zdrobirea inimii este zdrobirea răutății în întregimea ei.

De la fața inimii celei zdrobite prin rugăciune fuge nu numai demonul, slujitorul lui satana, ci fuge mai repede decât fulgerul și satana însuși, primul dintre demoni.

A văzut diavolul o inimă rănită de zdrobirea rugăciunii? Își amintește de îndată de rănilor lui Hristos, pe care Acesta le-a suferit pentru om, de aceea se înfricoșează și este cuprins de groază.

Când însă voiește demonul să se apropie prin amăgire, pentru a vedea ce se întâmplă, mai întâi se pregătește pentru fugă, pentru a putea scăpa de fulgerul arzător al inimii zdrobite prin rugăciune.

De îndată ce va vedea că a început cineva să-și zdrobească inima sa cu rugăciunea, nu mai dă târcoale și nici nu stă să vadă zdrobirea inimii, ci fără întârziere o rupe la fugă de la fața aceluia.

Precum retorul, dacă este cuprins de flăcări, nu mai stă să vorbească despre foc în clipa aceea, ci se uită cum să scape din incendiu, la fel și demonul, când vede inima aprinsă de rugăciune, nu mai stă să privească starea acesteia, ci se uită cum să scape mai repede de ea.

A văzut diavolul o inimă rănită de zdrobirea rugăciunii? Își amintește de îndată de rănilor lui Hristos, pe care Acesta le-a suferit pentru om, de aceea se înfricoșează și este cuprins de groază.

Au auzit demonii pe cineva că suspină din centrul inimii sale? S-au făcut nevăzuți de acolo, deoarece s-au temut de pedeapsa Domnului.

Când aude hoțul pe aproape împușcături de armă, nu se uită ce să mai fure, ci cum să scape cu fuga și cu ascunzătoarea.

Când aude satana pe cineva că scoate strigăte din suspinul inimii, după cum spune proorocul, cu vărsare de lacrimi căutând pe Făcătorul său, nu se uită să mai

fure ceva în clipa aceea din sufletul aceluia, adică să-l mai lupte cu vreo patimă, ci se uită cum să se scape pe sine.

Nu se tem vrăbiile de năpustirea vulturului, cât se tem demonii de năpustirea inimii zdrobite de rugăciune.

Când aude hoțul pe aproape împușcături de armă, nu se uită ce să mai fure, ci cum să scape cu fuga și cu ascunzătoarea.

Când aude satana pe cineva că scoate strigăte din suspinul inimii, după cum spune proorocul, cu vărsare de lacrimi căutând pe Făcătorul său, nu se uită să mai fure ceva în clipa aceea din sufletul aceluia, adică să-l mai lupte cu vreo patimă, ci se uită cum să se scape pe sine.

Zdobește-ți așadar, o, monahule, inima ta cu rugăciunea, ca să se zdobească tronul și semeția lui satan.

Zdobește-ți inima cu rugăciunea, pentru a se înfricoșa de tine satana, când te va vedea ca pe un soldat desăvârșit și bine înarmat al lui Hristos.

Zdrobind, zdobește-ți inima ta cu rugăciunea pentru a umili sub picioarele tale pe semețul și îngâmfatul satana.

Au auzit demonii pe cineva că suspină din centrul inimii sale? S-au făcut nevăzuți de acolo, deoarece s-au temut de pedeapsa Domnului. Unde există zdrobire a inimii, de acolo este alungată toată răutatea diavolească și este arsă toată lucrarea demonică”².

² Vedere duhovnicească, Editura Bizantină, București, 2007, p. 176

Plânsul și zdrobirea inimii

Datorită îndepărtării de Dumnezeu învățătura despre plâns și zdrobirea inimii a ajuns deosebit de nefirească. Mult mai ușor ar fi dacă am vorbi despre râs. Despre glume, filme sau alte lucruri amuzante.

Și totuși zdrobirea inimii este calea principală prin care mintea este coborâtă în inimă, ingredientul principal al pocăinței dar și al adevăratei rugăciuni.

Fără zdrobirea inimii nu poate exista nici adevărata evlavie. Ca și cum cineva ar umbla în vârful picioarelor într-o cameră ca să nu-i deranjeze pe ceilalți și a le da o oarecare deferență. Ceva bun dar nu suficient.

Acolo unde nu este zdrobirea inimii se instalează inevitabil fariseismul chiar dacă încercăm să ne luptăm cu el și să ne smerim. Dar cum să te smerești fără zdrobirea inimii? Din nefericire fariseismul se consolidează tot mai mult odată cu sporirea numărului de ani de mers la biserică, numărului de ani de mănăstire, studii și în general odată cu tot ce înseamnă aprecierea celorlalți. O voce vicleană pare să ne spună: La ce-ți mai trebuie zdrobirea inimii

dacă le ai pe toate acestea? Dar răspunsul trebuie să fie unul ca acesta: Pentru Dumnezeu și pentru Împărăția Lui.

Este posibil ca însăși adevărata credință să nu poată spori fără zdrobirea inimii. Credința în Iisus Hristos, Sfânta Treime, poruncile evanghelice și tot ceea ce învață Biserica în general.

Mulți vor să se ocupe de alte *Fericiri*, cum ar fi *fericiți cei curați cu inima*, dar nu vor să audă nicidecum de prima și a doua *Fericire*. Ei pretind că sunt curați cu inima, că se ocupă de inimă, că au dragoste de aproapele și de Dumnezeu și că nu este nevoie de primele *Fericiri*.

Așa spun unii, poate chiar mulți, mulți de tot, dar ce spun Sfinții Părinți? Sfântul Simeon Noul Teolog spune despre străpungerea inimii: „Străpungerea este o roadă a lucrării virtuților și aduce roade, sau mai degrabă face și zidește toate virtuțile, precum mărturisește de Dumnezeu insuflata Scriptură. Cel ce vrea să reteze patimile și să dobândească virtuțile, pe aceasta trebuie să o caute cu sânguință mai înainte de toate cele bune și decât toate virtuțile, fiindcă fără aceasta nu-și va vedea niciodată sufletul său curat. Fiindcă fără apă e cu neputință să fie spălată haina murdărită și fără lacrimi e și mai cu neputință să se spele și să se curățească cineva de pete și întinăciuni. Să nu pretextăm pretexte păgubitoare de suflet și deșarte sau, mai bine zis, cu totul mincinoase și care duc la pierzanie, și să căutăm din tot sufletul această împărăteasă a virtuților.

Căci cel care o caută din tot sufletul o va afla și chiar dacă va avea o inimă mai învârtosată ca arama, decât fierul sau decât diamantul, de îndată ce vine, o face mai moale decât ceara. Fiindcă e un foc dumnezeiesc care destramă munții și stâncile, face netede toate, le face raiuri și preschimbă sufletele care-l primesc. Fiindcă mai întâi spală de întinăciune pe cei ce se împărtășesc de ea, apoi spală împreună și șterge și patimile, smulgându-le ca pe niște cruste de pe răni, adică răutatea, invidia, slava deșartă și toate celelalte care urmează acestora; și nu numai acestea, ci, alergând ca o flacăra, le șterge câte puțin arzându-le în fiecare ceas ca pe niște spini; mai întâi trezește dorul libertății și al curățirii desăvârșite iar mai apoi dorința de bunătățile puse deoparte și gătit de Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El.

Toate acestea însă le lucrează dumnezeiescul foc al străpungerii împreună cu lacrimile, sau mai degrabă prin lacrimi; dar fără lacrimi, precum spuneam, un lucru din acesta nu s-a făcut, nici nu se va face cândva în noi înșine sau în oricare altul.

Căci dacă Sfinții noștri Părinți spun așa: *Cine vrea să-și reteze patimile și le retează prin plâns și cine vrea să dobândească virtuțile le dobândește prin plâns* e vădit că acela care nu plânge nu-și retează patimile, nici nu primește virtuțile, chiar dacă se pare că străbate prin toate. Fiindcă așa cum mulțimea oștirilor și armatelor fără împărat sau fără generalul lor se risipesc ușor și sunt risipite de potrivnici, tot așa socotește că este și plânsul față de celelalte virtuți; fiindcă prin oștirea adunată la un loc

înțelegem virtuțile, iar împăratul și generalul acestora e fericita plângere și tânguire, prin care toată oștirea e pusă și așezată în linie de bătaie, încurajată, antrenată, întărită și învățată unde, cum, când și cât să ia armele și împotriva cui, la bună vreme și prilej, ce iscoade să trimită și ce străji să pună și ce discuții să aibă cu trimișii potrivnicilor și cu care anume – fiindcă se poate ca și numai dintr-o singură discuție să-i întoarcă pe toți înapoi, iar uneori prin simplul fapt de a nu-i fi primit la discuții – și cum trebuie făcute ambuscadele și atacurile surpriză împotriva lor, când și ce fel de armată trebuie trimisă împotriva lor și în ce locuri, toate acestea le sugerează în chip limpede, spun, plânsul; fără el însă tot poporul virtuților e la cheremul potrivnicilor.

De aceea înainte de toate și împreună cu toate, lucrul nostru al tuturor, fraților, să ne fie căința și plânsul unit cu ea, și lacrimile care urmează plânsului”³.

De ce nu mai putem plânge?

Dar care este motivul pentru care plânsul ni se pare atât de nefiresc? Explică Sfântul Simeon Noul Teolog: Plânsului după Dumnezeu îi premerge smerenia⁴. Deci numai pentru cel smerit plânsul este ceva firesc. De aceea nu mai putem plânge. Oamenii îmbibați cu duhul deșertăciunii nu mai pot plânge.

³ Sfântul Simeon Noul Teolog, Cateheze, Editura Deisis, p. 64-65

⁴ Filocalia 6, Editura Humanitas, București, 2004, p.61

Înainte a celei de-a doua *Fericiri* merge prima *Fericire*.

Din punctul de vedere al celei de-a doua *Fericiri* omenirea pare învinsă. Omenirea râde în hohote devenind astfel deosebit de nefericită: Calea către a doua *Fericire* este blocată.

A venit vremea când oamenii nu mai pot plânge ei doar se tânguiesc că n-au suficienți bani, distracții, apreciere din partea celorlalți. Dar nu așa este plânsul duhovnicesc.

Înainte plânsului merge smerenia, sărăcia cu duhul. Plânsul duhovnicesc este cu neputință de atins pentru omul mândru, cufundat în duhul lumesc. Odată ce smerenia este înlocuită de mândrie, plânsul duhovnicesc este înlocuit de plânsul diavolesc. Calea spre cea de-a doua *Fericire* este închisă. „Munții” mândriei blochează desăvârșit această cale. Creștinul nu poate fi creștin decât în creierul lui, dar inima rămâne moartă.

Iată că nu mai putem plânge! Noi și cei din jurul nostru. Creștini ortodocși care mergem la biserică.

Plânsul duhovnicesc a ajuns astăzi pe cale de dispariție. Iată unde ne duce această cale pe care o urmărim! Nu mai putem plânge cu plânsul care luminează și sfințește dar putem plânge cu plânsul care întunecă. Putem plânge cu plânsul diavolesc al orgoliului rănit și al poftelor neîmplinite.

A doua *Fericire* nu mai este astăzi înțeleasă și atinsă, aproape de nimeni.